

IN GESPREK OVER HET SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL (SOP)

IN GESPREK OVER HET SCHOOL- ONDERSTEUNINGSPROFIEL (SOP)

Het Steunpunt Passend Onderwijs ondersteunt scholen, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs bij de vormgeving van passend onderwijs. Op basis van goede voorbeelden in 't land én signalen uit het veld, verkent het steunpunt hoe het schoolondersteuningsprofiel (SOP) zowel op als los van het papier tot leven kan worden gebracht.

WETTELIJK KADER

In de meest ideale situatie is het SOP een dynamisch instrument – een handvat voor ouders, leraren en school – om praktisch vorm te geven aan passend onderwijs. Het SOP biedt houvast bij het beoordelen of een school in staat is om onderwijsondersteuning voor een leerling te bieden en speelt een belangrijke rol bij de toelating van leerlingen op school. In het wettelijk kader is vastgesteld dat het ondersteuningsprofiel minstens eenmaal in de vier jaar door het bevoegd gezag wordt vastgesteld¹. Waar in ieder geval aandacht wordt geschonken aan:

- welke ondersteuning de school biedt aan leerlingen die dat nodig hebben, waarbij het gaat om de basisondersteuning en eventueel ook aanvullend hierop extra ondersteuning die de school (al dan niet) biedt;
- welke ambities de school heeft voor de toekomst;
- een inventarisatie van de expertise die eventueel aanwezig is en of verder moet worden ontwikkeld;
- de consequenties voor scholing van leerkrachten.

HOE KOMT HET SOP TOT LEVEN?

Samen met het veld hebben wij onderzocht welke ingrediënten van belang zijn om de levendigheid en dynamiek van het SOP te bepalen. Graag geven wij u enkele praktische tips die u kunnen helpen om het SOP (in wording) daadwerkelijk tot leven te laten komen.

STAP 1

Inventarisatie schoolteam en overige betrokkenen bij de totstandkoming van het levend SOP

Hoe het schoolteam en overige betrokkenen invulling geven aan het maken van het SOP, hangt sterk af van de afspraken die men hierover met elkaar maakt. Door vooraf met elkaar te bespreken wat er nodig is en wat er van elkaar verwacht wordt, kan er actief gebruik worden gemaakt van elkaars expertise.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2018/06/25/kamerbrief-over-passend-onderwijs/Voortgangsrapportage+Passend+Onderwijs.pdf>

Organiseer een gesprek; evalueer het oude SOP

Inventariseer wie er in en rondom de school betrokken en verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van het SOP. In de meest ideale situatie betreft dit een divers gezelschap bestaande uit; IB-ers, leraren, ondersteunings-/zorgcoördinator, ouders en leerlingen. Neem de tijd om met elkaar de volgende stappen uit te werken en vragen te beantwoorden:

- Waar ben je/zijn we tevreden over?
- Wat moet er anders?
- Wat is er veranderd binnen de school ten aanzien van de ondersteuningsstructuur (visie en begeleidingsstructuur, expertise....)
- De hieronder weergegeven vragen geven richting aan het gesprek dat men met elkaar op dit vlak kan hebben.

Leerlingenbetrokkenheid

- Welke rol hebben leerlingen bij de totstandkoming van het SOP?
- Hoe vergroten we de leerlingenbetrokkenheid bij een SOP?
- Wat is daarvoor nodig?
- Wat vinden de leerlingen hiervan?
- Welke ervaringen hebben wij als school met leerlingen en/of de leerlingenraad op dit punt?
- Beschikken we over een goed voorbeeld?

Ouderbetrokkenheid

- Welke rol hebben ouders bij de totstandkoming van het SOP?
- Hoe vergroten we de ouderbetrokkenheid bij een SOP?
- Wat is daarvoor nodig?
- Wat vinden de ouders hiervan?
- Welke ervaringen hebben wij als school met ouders op dit punt?
- Beschikken we over een goed voorbeeld?

Schoolteam

- Welke rol hebben de professionals uit het schoolteam bij de totstandkoming van het SOP?
- Hoe vergroten we de betrokkenheid van de professionals bij het SOP?

Wat is daarvoor nodig?

- Wat vinden o.a. leraren/docenten, zorgcoördinatoren, IB-ers, onderwijsassistenten, directeur hiervan?
- Welke ervaringen zijn er bij leraren/docenten, zorgcoördinatoren, IB-ers, onderwijsassistenten, directeur, zo op dit punt?
- Beschikken we over een goed voorbeeld?

STAP 2

Hulpbronnen om te komen tot een nieuw levend SOP

Een levend SOP veronderstelt een proces waarin verschillende betrokkenen zoals; ouders en leerlingen, schoolleiding, leraren, docenten en functionarissen in de onderwijsondersteuning, actief participeren². De [scan Passend Onderwijs](#) en [Collegiale Ontwikkelingsgerichte Visitatie](#) van het Steunpunt Passend Onderwijs, zijn bruikbare instrumenten gebleken om een dergelijk proces inhoudelijk van input te voorzien. Met de scan Passend Onderwijs kan de school en het samenwerkingsverband toetsen of de inhoud van het SOP daadwerkelijk wordt waargemaakt of bijstelling verdient.

Bij het (her)schrijven van het SOP verdient het, in aanvulling op stap 1, de aanbeveling om de hieronder weergegeven stappen te doorlopen. Deze stappen dragen er aan bij dat de nieuw opgedane inzichten en ontwikkelde expertise, door betrokken in en rondom de school, ingezet kan worden om het profiel te realiseren.

Stel vanuit de evaluatie een wensenlijst³ op voor het nieuwe SOP

- Wat willen wij als schoolteam met het 'levend' SOP bereiken? Wie gaan wij inhoudelijk betrekken bij het schrijven van het nieuwe SOP; Denk hierbij, naast leraren/docenten en ondersteunings-/zorgcoördinatoren, ook aan ouders en leerlingen (zie stap 1; richtinggevende vragen)
- Spreek af wie er betrokken zijn bij het tegen- en/of meelesen; de medezeggenschapsraad (heeft adviesrecht), het samenwerkingsverband; overige betrokkenen.
- Spreek een reëel tijdpad af, waarin de conceptteksten tijdig geagendeerd, voorgelegd en vastgesteld worden. Bepaal van te voren een datum waarop het profiel herschreven moet zijn.

² <https://www.infowms.nl/actueel/maatregelen-knelpunten-passend-onderwijs-schoolondersteuningsprofiel-jaarlijks-vaststellen>

³ <https://docplayer.nl/34333460-Werken-met-het-schoolondersteuningsprofiel-ced-groep-2-0.html>

STAP 3

Toets de communicatie en toegankelijkheid van het SOP

Houdt goed voor ogen voor en door wie het profiel wordt geschreven. Het schoolteam; leraren/docenten, intern begeleiders, zorgcoördinatoren, de directeur en het bestuur werken intensief samen bij het schrijven van dit profiel. Door te toetsen of het SOP ook begrijpelijk is voor de doelgroep, te weten leerlingen en ouders, en niet uitsluitend voor de professionals, draagt men er aan bij dat verwachtingen van ouders en/of leerlingen gemanaged worden. Zorg dat het schoolondersteuningsprofiel ruimte biedt om elkaar te vinden en in gesprek te gaan over wat er mogelijk en nodig is.

Toets de levendigheid van het SOP bij een controlegroep

- Is het SOP goed vindbaar op de website van de school?
Waar is deze te vinden voor ouders en leerlingen? Wordt deze genoemd in de schoolgids?
- Is het SOP zo geschreven dat het begrijpelijk is voor ouders en leerlingen?
Weten zij de weg te vinden wanneer het met hun kind niet goed gaat op school?
- [De infographic van Ouders en Onderwijs](#) geeft inzicht in de verschillende ondersteuningsroutes. De ouders met hun kind staan hierin centraal.
- Hoe komt de visie van de school tot uiting in het SOP?
- Hoe maakt de school duidelijk wat zij wel kan bieden versus wat zij niet kan bieden?
Is voldoende duidelijk hoe de school zich inspant voor leerlingen met een (extra) ondersteuningsbehoefte?
- Zijn de ambities duidelijk en concreet verwoord?
- Hoe vaak wordt het SOP doorgaans bijgesteld en wordt men betrokken bij het schrijfproces?

TIPS EN HANDELINGSADVIEZEN

- Stel in de schoolgids een informatiekaart beschikbaar, met de belangrijkste contactgegevens en data voor het betreffende schooljaar;
Bij wie kunnen leerlingen en ouders terecht in- en buiten de school, wie zijn de samenwerkingspartners?
- Laat de schoolgids, schoolplan en het schoolondersteuningprofiel geen herhaling van zetten zijn;
Maak duidelijk waar elk document voor bedoeld is.
- Verwijs in de schoolgids naar een korte samenvatting van max 2-3 pagina's van het schoolondersteuningsprofiel;
Maak dit qua leesstijl ook toegankelijk voor ouders en leerlingen.
- Communicatie PR; wees duidelijk over de presentatie van het SOP;
Hoe wordt het SOP gepresenteerd, waar en door wie? Hoe zorgt de school en/of het schoolteam er voor dat dit tot de verbeelding spreekt?
- Wees (pro)- en interactief;
Beschrijf in ieder geval: aanbod, onderwijsrichtingen, ondersteuning, bijzonderheden leerlingbegeleiding, wie zitten er op deze school.